

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2022-2023

DEPARTAMENTO DE BIOLOGÍA EXEOLÓGICA
CPI PLURILINGÜE DE CASTROVERDE

ÍNDICE

1. Normativa.
2. Membros do departamento.
3. Introducción e contextualización.
4. Obxectivos.
 - Obxectivos xerais de etapa (ESO).
 - Concreción dos obxectivos para a área de Bioloxía e Xeoloxía na ESO.
5. Competencias clave.
6. Elementos transversais.
7. Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave.
8. Materiais e recursos didácticos.
9. Procedemento para a avaliación inicial.
10. Procedemento de avaliación continua.
11. Procedemento de avaliación final.
12. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.
13. Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.
14. Atención á diversidade.
15. Actividades complementarias e extraescolares.
16. Perfil competencial.
17. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.
18. Vinculación entre obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

ANEXO 01. – Plan Lector do Centro

ANEXO 02. – Tratamento e fomento das TIC

ANEXO 03. – Contribución ao Plan de Convivencia do Centro

1. Normativa

- Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro (LOMCE) para a mellora da calidade educativa, que modifica en distintos aspectos a Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación (LOE).
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG 29.06.15).
- Resolución do 17 de xuño de 2021, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2021/2022 (DOG 30.06.21)

2. Membros do departamento

Composición do Departamento

No presente curso académico 2022-23 o Departamento de Bioloxía e Xeoloxía é unipersoal, formado exclusivamente por: M^a de los Ángeles López Porto (Xefatura de Dpto).

Materias impartidas polo Departamento:

Materias/Módulos/Ámbitos	Etapas	Curso	Grupos	Nº alumnos	Horas
Bioloxía e Xeoloxía	ESO	1º	1	23	3
Bioloxía e Xeoloxía	ESO	3º	1	13	2
Bioloxía e Xeoloxía	ESO	4º	1	14	3
Matemáticas	ESO	1º	1	23	5

Total de horas lectivas impartidas polo Departamento á semana: 13 horas lectivas.

3. Introducción e contextualización.

INTRODUCCIÓN

A mellora das condicións de vida e o progreso da humanidade están intimamente ligados ao coñecemento da natureza e ás súas leis. Por esta razón, a ciencia é un elemento fundamental para comprender a evolución da nosa sociedade.

Debido á transcendencia das ciencias da natureza e as súas aplicacións, resulta conveniente que todas as persoas poidan achegarse aos seus contidos esenciais. Nas sociedades democráticas cada vez son máis as cuestións relacionadas coa ciencia que forman parte das decisións que se deben adoptar colectivamente. Polo tanto, unha formación científica básica constitúe un elemento necesario para poder participar de xeito racional e libre na toma de decisións.

No campo educativo, as ciencias da natureza son os ámbitos do saber nos que a metodoloxía científica adquire a súa expresión máis evidente e frutífera. A través do seu estudio, a ciencia

amósase como unha actividade en permanente construción, como algo vivo, en continuo cambio e revisión, e non como un produto rematado, de verdades definitivas e inamovibles.

Así mesmo, a formación nas ciencias da natureza é un elemento moi importante na construción do coñecemento individual sobre o Universo, a natureza e a propia persoa. Ademais, permite conformar e consolidar valores e actitudes como o recoñecemento dunha igualdade esencial entre todas as persoas que é compatible coa diversidade humana, o respecto pola natureza e os seres vivos ou a necesidade de harmonizar o pensamento crítico desenvolvendo un estilo de vida san e crítico, tolerante, non dogmático, aberto e flexible fronte ás opinións alleas.

Por estas razóns, o conxunto de contidos que integran este currículo non está exclusivamente orientado á formación do alumnado que no futuro vaia seguir itinerarios educativos dirixidos ás disciplinas científicas ou tecnolóxicas, senón á adquisición das bases intrínsecas da cultura científica, para obter unha visión racional e global do noso contorno coa que abordar cuestións relacionadas coa vida, a saúde, o medio e a tecnoloxía. Como consecuencia, o enfoque deberá ser de tal xeito que, para facilitar as aprendizaxes, se procure a maior vinculación posible coa realidade inmediata do alumnado, principalmente a do seu contorno cotiá.

CONTEXTUALIZACIÓN

Dirección: Rúa dos Nenos, 27120 Castroverde (Lugo)

Tlf: 982 87 01 75 - Fax: 982 87 01 82

<http://www.edu.xunta.gal/centros/cpicastroverde>

cpi.castroverde@edu.xunta.es

Centro plurilingüe

Ensinanzas que oferta o centro: EI / EP / ESO

A presente programación fórmase para a área de ciencias da natureza na Educación Secundaria Obrigatoria, no CPI de Castroverde, baseándose no marco legal actual, o Decreto 86/2015 do 25 de xuño.

O CPI Castroverde, é un centro de zona rural, no cal a maioría das familias se dedican ás actividades do agro. O centro imparte ensinanzas de infantil, primaria e secundaria. Na etapa educativa de secundaria hai 72 alumnos/as matriculados/as para o presente curso. O único centro adscrito é o colexio do Cádavo.

Deseñouse unha adaptación ao contexto social, cultural e ambiental de Castroverde e os seus arredores, atendendo as características individuais e grupais dos alumnos/as aos que vai dirixida e as súas circunstancias, co fin de optimizar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Convén lembrar que no momento de realización deste documento, a programación anual posúe un certo grao de flexibilidade necesaria para dar cabida á creatividade e á innovación, así como a introdución de posibles reaxustes naqueles aspectos que a súa ampliación efectiva vaia sinalando como mellorables. Leva implícita unha dimensión práctica, especificando de xeito aberto medios e actividades concretas para a consecución dos obxectivos propostos, e ao tempo parte dun enfoque teórico sobre a educación e o currículo que fundamenta os principios básicos e o desenvolvemento de tódolos aspectos da programación.

4. Obxectivos

OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA (ESO)

De acordo co Decreto 86/2015 no cal se indica os obxectivos desta etapa educativa, formulados en termos de capacidades que deben alcanzar os/as alumnos/as, quedan recollidos da forma seguinte:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás outras persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas outras persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes da información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en sí mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse en máis dunha lingua estranxeira de maneira apropiada.
- j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propia e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- k) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a

práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

n) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

CONCRECIÓN DOS OBOECTIVOS PARA A ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA NA ESO

O citado decreto indica os obxectivos que, en termos de capacidades, deben conseguir os/as alumnos/as nesta materia desta etapa educativa, e que, á súa vez, son instrumentais para lograr os xerais da ESO:

1. Comprender e utilizar as estratexias e os conceptos básicos das ciencias da natureza para interpretar os fenómenos naturais, así como para analizar e valorar as repercusións do desenvolvemento científico e das aplicacións tecnolóxicas.

2. Aplicar, na resolución de problemas e en sinxelas investigacións, estratexias coherentes cos procedementos das ciencias, tales como a discusión do interese dos problemas propostos, a formulación de hipóteses, a elaboración de estratexias de resolución e de deseños experimentais, a análise de resultados, a consideración de aplicacións e repercusións do estudo realizado e a busca de coherencia global.

3. Comprender e expresar mensaxes con contido científico utilizando diferentes linguaxes como oral, escrita, gráfica, icónica, multimedia, etc. con propiedade, así como comunicar a outros argumentacións e explicacións empregando os coñecementos científicos.

4. Buscar e seleccionar información sobre temas científicos utilizando diferentes fontes e medios e empregala, valorando o seu contido, para fundamentar e orientar os traballos sobre temas científicos e o ambiente, así como para contrastar as opinións persoais.

5. Desenvolver hábitos favorables á promoción da saúde persoal e comunitaria en ámbitos como alimentación, hixiene e sexualidade, facilitando estratexias que permitan facer fronte aos riscos da sociedade actual en aspectos relacionados co consumo, coas drogodependencias e coa transmisión de enfermidades.

6. Comprender a importancia de utilizar os coñecementos provenientes das ciencias da natureza para satisfacer as necesidades humanas e participar na necesaria toma de decisións verbo de problemas locais e globais aos cales nos enfrontamos.

7. Adoptar actitudes críticas fundamentadas no coñecemento científico para analizar, individualmente ou en grupo, cuestións relacionadas coa ciencia, a tecnoloxía e a sociedade. Coñecer e valorar os problemas aos cales se enfronta hoxe a humanidade en relación á sobreexplotación dos recursos, ás diferenzas entre países desenvolvidos e non, e a necesidade de busca e aplicación de medidas, para avanzar cara ao logro dun futuro sustentable.

8. Valorar o carácter tentativo e creativo das ciencias da natureza así como as súas contribucións ao pensamento humano ao longo da historia, apreciando os grandes debates superadores de dogmatismos e as revolucións científicas que marcaron a evolución cultural da humanidade e as súas condicións de vida.

9. Ser quen de buscar e de utilizar o coñecemento científico propio, planificando de forma autónoma a acción e posta en práctica das actividades de aprendizaxe, e de utilizar uns criterios de avaliación para autocorrixirse no caso en que sexa necesario.

5. Competencias clave

Competencias: son as capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

As competencias clave do currículo serán as seguintes:

CCL: Comunicación lingüística.

CMCCT: Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

CD: Competencia dixital.

CAA: Aprender a aprender.

CSC: Competencias sociais e cívicas.

CSIEE: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

CCEC: Conciencia e expresións culturais.

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

Esta é a competencia da que maior peso recae sobre esta área. O seu dominio esixe ó alumnado a aprendizaxe de conceptos básicos e as súas interrelacións, que lle permitan a análise, dende diferentes eidos do coñecemento científico, da materia, dos seres vivos, dos fenómenos naturais, das súas transformacións, dos seus efectos sobre o ambiente e a saúde, dos cambios e dos obxectos tecnolóxicos.

Ademais, como noutras competencias require que o alumnado se familiarice co método científico como método de traballo.

Mediante o uso da linguaxe propia matemática as ciencias da natureza contribúen a adquisición desta competencia dado que o coñecemento científico cuantifícase e mídese con ela.

O emprego de números, símbolos, operacións e relacións entre eles forman parte da metodoloxía científica e constitúen unha base importante para a comprensión de leis e principios.

Na realización de investigacións sinxelas, traballos prácticos ou resolucións de problemas desenvólvense capacidades para identificar e manexar variables, para organizar e representar datos obtidos de maneira experimental, para a interpretación gráfica das relacións entre eles, para realizar operacións con números e símbolos, para atopar as solucións correctas, para cuantificar as leis e principios científicos e para utilizar estratexias básicas na resolución. Nas

ciencias da natureza emprégase o razoamento matemático como apoio cara a unha mellor comprensión das relacións entre conceptos.

- Comunicación lingüística (CCL)

A comunicación, nos ámbitos da comprensión e expresión, tanto oral como escrita, constitúe un eixe fundamental no proceso de ensino e aprendizaxe do coñecemento científico.

Nesta área trátase de desenvolver a capacidade de comprensión cando se fan lecturas de textos científicos e o alumnado aprende a diferenciarlos doutros que non son científicos, cando se contrastan materiais escritos e audiovisuais de diferentes fontes, tanto descritivos como argumentativos, nun proceso que pasa pola identificación dos conceptos e ideas principais. Na resolución de problemas débese estimular a lectura comprensiva a través da contextualización da situación, da identificación dos conceptos que aparecen e das relacións que se establecen entre os ditos conceptos e os datos. Desde esta área búscase a coherencia e precisión no uso da linguaxe, tanto no nivel descritivo como no interpretativo. Trabállase a expresión cando se emiten hipóteses, contrástanse ideas, acláranse significados sobre conceptos ou procesos científicos en contextos diferentes, realízanse sínteses, elabóranse mapas conceptuais, extráense conclusións, realízanse informes ou organízanse debates onde se fomenten actitudes que favorezan a mellora na expresión oral e escrita, a confianza para expresarse en público, o saber escoitar, o contrastar opinións e ter en conta as ideas dos demais.

- Competencia dixital (CD)

A área de ciencias da natureza contribúe a esta competencia xa que se traballan habilidades para identificar, relacionar e sintetizar a información procedente de diferentes fontes e presentada en diversas linguaxes propias das tecnoloxías da información e comunicación, como os buscadores por internet, documentos dixitais, foros, chats, mensaxería, xornais dixitais, revistas divulgativas na web, presentacións electrónicas e simulacións interactivas. Cando se traballa a crítica reflexiva sobre as informacións de tipo científico que achegan as tecnoloxías da información e a comunicación, fóméntanse actitudes favorables ao emprego delas evitando o seu emprego indiscriminado. Cando se apoia a aprendizaxe de modelos teóricos por medio de simulacións, cando se traballan representacións de datos por medio de programas informáticos, cando se realizan experiencias virtuais para contrastalas coas reais, cando se representan estruturas moleculares, atómicas, anatómicas, xeolóxicas, situacións problemáticas coa axuda dos ordenadores, desde a área estase a contribuír á competencia dixital.

- Aprender a aprender (CAA)

Implica que o alumnado desenvolva a súa capacidade para iniciar o aprendizaxe e persistir nel, organizar as súas tarefas e tempos, e traballar de maneira individual ou colaborativa para acadar un obxectivo. O desenvolvemento desta competencia desde os ámbitos científico e tecnolóxico, nun mundo en continuo e acelerado cambio, implica espertar inquiredanzas e motivacións cara á aprendizaxe permanente. Cando afloran as ideas previas do alumnado sobre os contidos científicos, favorécese esta competencia xa que se está a promover que as alumnas e os alumnos sexan conscientes dos seus propios coñecementos e limitacións. Pódese empregar a historia da ciencia para que os estudantes non caian no desánimo de estar case sempre errados nas súas concepcións, cando ata os máis grandes científicos experimentaron erros e resistencias ás novas ideas.

- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

Pretende que o alumnado cultive un pensamento crítico e científico capaz de desterrar dogmas e prexuízos alleos á ciencia. Por iso, deberá enfrontarse con problemas, analizalos, propoñer

solucións e avaliar consecuencias. Implica as habilidades necesarias para converter as ideas en actos, como a creatividade ou as capacidades para asumir riscos e planificar e xestionar.

-Competencias sociais e cívicas (CSC)

Capacidade para relacionarse coas persoas e participar de maneira activa, participativa e democrática na vida social e cívica. Proporciona as destrezas necesarias para comprender a realidade social do mundo, preparándose para a convivencia nunha sociedade plural e contribuír á súa mellora. Isto implica formar ás persoas para asumir e practicar unha cidadanía democrática por medio do diálogo, o respecto e a participación social, responsabilizándose das decisións adoptadas. As ciencias da natureza contribúen a coñecer e aceptar o funcionamento do corpo, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e ser críticos cos hábitos sociais pouco saudables e a contribuír á conservación e mellora do ambiente. Os debates históricos sobre as diferentes concepcións dos fenómenos que afectan as persoas serven para traballar habilidades sociais relacionadas coa participación, cooperación e poñerse en lugar dos outros, aceptar diferenzas, respectar os valores, crenzas e a diversidade de culturas.

-Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Implica coñecer, comprender, apreciar e valorar con espírito crítico, cunha actitude aberta e respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de enriquecemento persoal e considéralas como parte da riqueza e patrimonio dos pobos. Referente á capacidade para apreciar a importancia da expresión a través da música, as artes plásticas e escénicas ou a literatura. O desenvolvemento desta competencia supón actitudes e valores de interese, recoñecemento e respecto polas diferentes manifestacións artísticas e culturais, e pola conservación do patrimonio.

6. Elementos transversais.

Os elementos transversais trátanse en relación cos contidos do currículo desenvolvidos nas unidades didácticas de cada materia, polo que xa están recollidos en cada unha delas. En Bioloxía e Xeoloxía son tratados principalmente os seguintes:

- Educación ambiental
- Educación para a saúde
- Educación sexual.

Aínda que todas as unidades están impregnadas de contidos transversais: a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as TICs, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse en todos os bloques, posibilitando e fomentando que o proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado sexa o mais completo posible.

Comprensión lectora.

Como elemento transversal, persegue a formación integral do alumnado, xa que é a ferramenta básica a través da que se constrúe o coñecemento. A súa importancia é evidente polo papel que desempeña na construción cultural, no desenvolvemento das sociedades modernas e no dos individuos para poder aprender a través da lectura. Saber comprender é un dos grandes obxectivos que debe orientar o traballo en tódalas áreas.

Aportará ao alumnado autonomía no traballo, para ser capaces de extraer información dos textos, valorar dita información e integrala no seu esquema de coñecemento.

Traballase desde a realización de tarefas que implican a procura, recompilación e procesamento de información para a súa posterior exposición, utilizando o vocabulario científico adquirido e combinando diferentes modalidades de comunicación.

Expresión oral e escrita.

Os debates na aula, o traballo por grupos e a presentación oral son, entre outros, momentos nos que o alumnado deberá ir consolidando as súas destrezas comunicativas. A elaboración de traballos de diversa índole e o seu caderno persoal, permitirá valorar o grao de avance na aprendizaxe do alumnado e a madurez, coherencia, rigor e claridade da súa exposición.

Comunicación audiovisual e TICs.

O uso das TICs estará presente ao longo do curso como recurso, de forma activa. O alumnado non so terá que facer uso das TICs para traballar determinados contidos (a través de vídeos, simulacións, interactividades...) senón que poderá empregalas para comunicar as súas aprendizaxes, mediante a realización de presentacións (individuais ou en grupo), etc.

Educación en valores.

O traballo colaborativo, permite fomentar o respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade, así como a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes. Neste senso, potenciarase o rexeitamento da discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Será igualmente importante a valoración crítica dos hábitos sociais e o consumo, así como o fomento do coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

Emprendemento.

A sociedade actual demanda persoas que saiban traballar e equipo. Por esta razón se promoverá o traballo en equipo e técnicas cooperativas que fomenten o traballo consensuado, a toma de decisións en común, a valoración e o respecto das opinións dos demais, así como a autonomía de criterio e a autoconfianza.

Educación para a convivencia.

Preténdese educar para a convivencia no pluralismo cun esforzo formativo en dúas direccións:

- O respecto á autonomía dos demais.
- O diálogo como forma de solucionar as diferenzas.

Educación para a saúde.

Parte dun concepto integral da saúde como benestar físico e mental, individual, social e medioambiental. Establece dous tipos de obxectivos:

- Adquirir un coñecemento progresivo do corpo, das principais anomalías e enfermidades, e do xeito de previlas ou sanalas.
- Desenvolver hábitos de saúde: hixiene corporal e mental, alimentación correcta, prevención de accidentes...

A educación para a saúde constitúe unha necesidade prioritaria, non soamente porque o desenvolvemento social e tecnolóxico agudizou a incidencia de numerosas enfermidades (cancro, enfermidades cardiovasculares, hipertensión, SIDA...), senón porque está comprobado que para a prevención das mesmas teñen gran importancia a adquisición de hábitos e estilos de vida adecuados.

Ademais, na infancia e na adolescencia é cando se modelan os hábitos de vida, saudables ou nocivos. Isto fai da ESO un período formativo especialmente interesante para potenciar os estilos de vida saudables.

Educación para a paz.

Calquera contido, dentro da área de Ciencias da Natureza e doutras áreas é susceptible de ser focalizado e merece a pena facelo cara a acadar a paz como ben básico e supremo.

Aínda que a maioría das causas das discordias non se deben unicamente a deficiencias educativas, unha formación impregnada de propostas de respecto mutuo e de diálogo e

raciocinio colectivo evitarían, sen dúbida, moitas delas.

Educación non sexista.

Nunha sociedade moderna e desenvolvida carecen de sentido, cada vez máis, as capacidades diferentes que o sistema sexo/xénero, construído socialmente, atribuíu aos homes e ás mulleres.

Unha educación na que os valores masculinos e femininos se atopen en igualdade, sen que ningún deles logre un carácter hexemónico fronte aos outros, require desenvolver entre outros, dous tipos de recursos:

- O uso dunha linguaxe non discriminatoria.
- As medidas de acción positiva, necesarias para introducir a dimensión de igualdade.

Educación ambiental.

A súa inclusión responde a dous esquemas claramente asumidos polo colectivo docente e pola sociedade en xeral:

- A importancia e a transcendencia que para a Humanidade e a Biosfera teñen todos os aspectos que inciden sobre o medio ambiente.
- A necesidade de propiciar desde a escola unha relación positiva e harmónica co medio ambiente.

Educación sexual.

Preséntase como unha esixencia natural da formación integral da persoa. Os seus obxectivos fundamentais son:

- Adquirir información suficiente e cientificamente sólida en canto a reprodución e a sexualidade.
- Consolidar unha serie de actitudes básicas: naturalidade no tratamento de temas relacionados coa sexualidade, criterios de prioridade en casos de conflito entre o exercicio da sexualidade e o risco sanitario, hábitos de hixiene, respecto ás diferentes manifestacións da sexualidade...

7. Metodoloxía didáctica.

Ao concibirse a educación como un proceso construtivo no que a actitude que manteñen profesorado e alumnado permite a aprendizaxe significativa, o alumnado convértese en motor do seu propio proceso de aprendizaxe ao modificar por si mesmo os seus esquemas de coñecemento; xunto a el, o profesorado exercerá o papel de orientador ao poñer en contacto os coñecementos e as experiencias previas do alumnado cos novos coñecementos. Isto favorece a funcionalidade do aprendizaxe, na medida en que o alumno ou alumna poida utilizar o aprendido en circunstancias reais, levando á práctica ou utilizándoo para novas aprendizaxes. As orientacións dos principios do aprendizaxe significativo son:

- Considerar o desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.
- Facilitar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para o alumno/a.
- Suscitar a interacción na aula.
- Posibilitar que os alumnos/as realicen aprendizaxes significativas mediante a memorización comprensiva, a reflexión e a actividade mental.

Dado que o ensino e a aprendizaxe é fundamentalmente un proceso comunicativo centrado na interacción entre o profesorado e o alumnado, e entre o alumnado, dita interacción ven

condicionado por distintos factores: formación inicial, concepción do mundo, talante persoal... e determina en alto grao a elección do método de ensinanza que se pon en práctica.

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS XERAIS

Os principios metodolóxicos xerais orientados a conseguir unha aprendizaxe autónoma no alumnado son os seguintes:

- A práctica na aula: o profesor ou a profesora, a través da experiencia, trata en moitos casos, de ensinar o que parece intuitivamente propio para os alumnos e as alumnas das diferentes idades, cambiando sobre a marcha se é necesario.
- Actividade construtiva do alumnado: non será unicamente receptor pasivo, tratarase de que observe, reflexione, realice, participe... elaborando conclusións con respecto ao traballo que estea a realizar.
- Partir das capacidades actuais do alumnado e dos seus coñecementos previos: tratarase o erro coma fonte de aprendizaxe (por recoñecemento, análise e corrección dos erros).
- Garantir funcionalidade das aprendizaxes: tanto para a aplicación práctica dos coñecementos, habilidades e estratexias adquiridas, como para aplicalos noutros tipos de aprendizaxes e noutras situacións e circunstancias como por exemplo, na vida cotiá.
- Deseño da interrelación dos distintos contidos: tanto nunha mesma área como entre os contidos de distintas áreas.
- Favorecer a autoestima: reforzando os seus aspectos positivos e evitando situacións de marxinación, ridiculización e, en xeral, calquera comportamento discriminatorio.
- Potenciar o desenvolvemento da creatividade: para que cada alumno e alumna desenvolva a súa iniciativa persoal.
- Espertar o interese polo obxecto de estudo: partir de experiencias propias, problemas reais... procurando inducir a curiosidade e estimulando a resolución dos devanditos problemas.
- Utilizar unha gran variedade de recursos: concibidos como integrados na actividade ordinaria da aula e non de uso esporádico ou ocasional como biblioteca de aula, material de laboratorio, medios audiovisuais, o propio contorno...

ESTRATEGIAS DIDÁCTICAS

Algúns puntos concretos sobre a metodoloxía específica de Bioloxía - Xeoloxía son:

- Procurarase facer unha aprendizaxe significativa de xeito que o alumnado poida establecer relacións entre os coñecementos e experiencias previas e os novos contidos.
- Respecto á funcionalidade das aprendizaxes, proporáselles actividades para que os alumnos e as alumnas poñan en práctica os novos coñecementos e así poidan comprobar o interese e a utilidade do que aprenderon.
- Tamén se propiciará a reflexión persoal e a elaboración de conclusións, intentando que o que aprendan poida ser utilizado en circunstancias reais, ou útiles para a adquisición doutros contidos.
- Estratexias expositivas para a presentación dos temas, de xeito que axuden ao alumnado a situarse claramente e a ter unha visión panorámica ou introdutoria. Estas estratexias irán acompañadas de exercicios, actividades, debates que axuden a asimilar o explicado.
- Estratexias de indagación nas que se enfrente o alumnado con problemas nos que teña que utilizar reflexivamente conceptos, procedementos e actitudes, garantindo así a súa adquisición.
- Debates, investigacións, procura e selección de información en fontes diversas.
- A organización de traballo na aula está presidida pola diversidade de actividades: tempos de explicación, tempos de traballo individual, tempos de traballo en grupo e tempos de posta en común no gran grupo.

- Tratarase de utilizar o método científico-experimental en diferentes actividades propias da aula-laboratorio.
- Procurarase abordar os temas transversais fomentando debates a partir dunha idea ou dunha información, realizando tamén traballos de investigación.
- Tratarase de relacionar as distintas áreas para que o alumnado vexa que os contidos impartidos, non corresponden soamente a esta área, senón que están relacionados con outras.
- Aproveitaranse as situacións de convivencia (na clase, no laboratorio...) para fomentar o respecto polas normas (pulcritude, coidado do material...) e o respecto polos demais compañeiros e compañeiras.
- Proporcionaranse estratexias de resolución de problemas e formulación de conclusións e hipóteses.

8. Materiais e recursos didácticos.

Para acadar os obxectivos propostos en cada curso axudarémonos de:

- Libro do alumnado:
Bioloxía e Xeoloxía 4º ESO - EdixGal Santillana (ISBN: 9788499727097)
- Cadernos de laboratorio
- Cadernos de traballo na aula
- Carpetas de recursos (en EdixGal ou na Aula Virtual): con documentos, esquemas mudos, actividades de reforzo e ampliación, avaliación de competencias, textos con lecturas axeitadas ao nivel, etc. Así mesmo utilizaremos as fichas de diverso material elaborado polo departamento, material de TICs, material audiovisual, material de laboratorio, coleccións de rochas, minerais, fósiles, diapositivas, vídeos, xornais, a pizarra dixital, páxinas web sobre ciencia e todo aquilo canto nos poida servir para mellorar a nosa actividade docente e conseguir captar a atención de alumnado e o seu máximo rendemento.

9. Procedemento para a avaliación inicial.

A avaliación inicial na ESO farase mediante diferentes actividades realizadas na aula antes do 29 de setembro. En estas actividades observarase coñecementos previos e fundamentais que teñen os alumnos e que son necesarios ter para o novo curso. Observarase tamén traballo desenvolvido polo alumnado na aula e na casa, a expresión oral e escrita, e a información do profesor/a e do titor/a do curso anterior, de modo que se poida ter unha idea global do alumnado.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou individualización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. (Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requira atención específica por estaren en risco, pola súa

historia familiar, etc.).

- Saber as medidas organizativas que cómpre adoptar. (Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares que cómpre adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

10. Procedemento para a avaliación continua.

INSTRUMENTOS E PROCEDEMENTOS PARA A AVALIACIÓN

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
Corrección de probas escritas	<ul style="list-style-type: none">• Proba escrita
Traballo diario	<ul style="list-style-type: none">• Caderno profesora
Prácticas de laboratorio/ Proxecto	<ul style="list-style-type: none">• Informe prácticas e traballo

A nota da avaliación será unha suma de todos os procedementos de avaliación, previamente ponderados.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Os criterios de cualificación indicaranse nos apartados correspondente á avaliación. En todo caso, poñeranse en práctica mecanismos de recuperación para axudar os alumno/as que teñen dificultades ou non acadan os obxectivos propostos, que consistirán en: utilizar actividades de reforzo no momento en que se detecte que os alumnos/as o precisen, voltarase a explicar tanto exercicios como o contido da materia cando no dialogo habitual se detecte que non se entende, repetir as tarefas mal realizadas, repetiranse as probas específicas nas que non se acaden os obxectivos.

ALUMNADO CON MATERIAS PENDENTES E RECUPERACIÓN

O desenvolvemento das competencias clave, obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e mínimos esixibles ao alumnado con materias pendentes realízase atendendo ás presentes nesta programación, respectivamente.

A todos os alumnos que teñan a materia pendente explicaráselles as actividades que deben facer

para superala. Estas actividades consistirán no seguinte:

- Farán un cadernillo de actividades correspondentes aos temas que se impartiron, que será entregado nas datas fixadas e notificadas previamente de xeito escrito no taboleiro pola xefa de departamento. Posteriormente serán devoltas, explicándolles os erros cometidos e aclarándolle as dúbidas que xurdan.
- As actividades que se entregan reflectirán os estándares de aprendizaxe e os **mínimos esixibles** da materia pendente.
- Na primeira quincena de maio haberá unha proba final, á cal terán que presentarse aqueles alumnos que, ou ben non presentaron os cadernillos ou ben non obtiveron unha cualificación superior a 5 nos mesmos.

Se non aproban a materia despois de seguir o plan de traballo sinalado nos puntos anteriores, contarán coa proba final de xuño.

11. Procedemento de avaliación final ESO.

A avaliación final de xuño, consistirá nunha proba escrita final, á cal deberánse presentar aquel alumnado que teña algunha avaliación suspensa. Dita proba versará sobre os mínimos de toda a materia (grao mínimo de consecución dos estándares). Para aprobar a materia deberá obter unha cualificación de 5 sobre 10.

No caso do alumnado que teña as tres avaliacións parciais aprobadas, a nota da avaliación final será a media aritmética.

12. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE

1. Cumprimento da distribución temporal dos contidos por avaliación.
2. Aplicación da metodoloxía didáctica.
3. Considerar os coñecementos e aprendizaxes básicos necesarios para aprobar a materia.
4. Adecuación dos obxectivos e contidos.
5. Aplicación dos procedementos de avaliación programados e axuste aos criterios de avaliación.
6. Medidas de atención á diversidade aplicadas ao alumnado que o precise.
7. Atención ao alumnado con materias pendentes, segundo o programado.
8. Aplicación de medidas de reforzo educativo, se foron precisas.
9. Posta en práctica de medidas para estimular o interese e o hábito de lectura e a capacidade de expresarse correctamente.
10. Uso de materiais e recursos programados.
11. Uso das TICs.
12. Traballo experimental no laboratorio.
13. Realización das actividades extraescolares e complementarias.
14. Grado de consecución das competencias clave.
15. Porcentaxe de alumnado con avaliación positiva.
16. Tratamento dos temas transversais.
17. Relación cos pais/nais/titores legais.

13. Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.

Para comprobar o grao de aplicación e seguimento do establecido nesta programación, trimestralmente realizarase un seguimento do impartido e avaliado en cada materia e curso correspondente.

A avaliación da propia programación incluírá os seguintes elementos:

Avaliación do desenvolvemento da programación

Analizaranse os seguintes aspectos:

- Adecuación da práctica docente ás peculiaridades do grupo e/ou de cada alumno/a.
- Organización da aula e aproveitamento dos recursos do centro.
- Uso axeitado das TICs.
- Programación, desenvolvemento e avaliación das actividades complementarias, extraescolares e saídas ao entorno.
- Desenvolvemento dos elementos comúns incluídos na programación: contribución ao proxecto lector, elementos transversais...
- As medidas de atención á diversidade.
- Metodoloxía para acadar os obxectivos.
- Aspectos da práctica docente que se detectaron como pouco axeitados ás características do alumnado.
- Uso de incentivos variados para facilitar a motivación do alumnado.
- Detectar as dificultades e os problemas.

Avaliación dos resultados

- Adecuación dos obxectivos aos nosos alumnos e alumnas.
- Adecuación dos contidos ao alumnado.
- Temporalización e secuenciación.
- Tratamento de todos os contidos de diferente tipo.

Instrumentos de avaliación

Para a avaliación utilizaremos: a memoria do departamento, actas das reunións de departamento, ausencia de incidencias, frecuencia de uso de aulas específicas, avaliación inicial e final do alumnado, seguimento do alumnado con materias pendentes, e os indicadores de logro da práctica docente.

Momento da avaliación

A avaliación farase de forma trimestral, tomando notas por trimestre.

14. Medidas de atención á diversidade.

O feito de que o alumnado presente diferenzas individuais en canto a capacidades, interese e motivacións esixe que os materiais curriculares posibiliten a acción aberta dos profesores, de forma que tanto o nivel de contidos como os deseños didácticos poidan variar segundo as necesidades específicas da aula.

No currículo de Bioloxía e Xeoloxía existen contidos que poden crear problemas na aula xa que necesitan coñecementos doutros temas e doutras áreas, que poden resultar máis difíciles para uns alumnos que para outros. Isto fai que teñamos que tratar os temas de formas diferentes poñendo exemplos para así chegar á ampla maioría dos alumnos.

Atención á diversidade nos conceptos, procedementos e actitudes.

Os contidos deben clasificarse en esenciais e complementarios. Esta é unha das claves da

atención á diversidade na aula.

Os contidos esenciais son aqueles que todos os/as alumnos/as deberían coñecer. Os contidos complementarios, en cambio, ofrecen a posibilidade de ampliar determinados temas de cada unidade. Así en cada unidade aparecen recollidos os mínimos esixibles, é dicir o que todos/as os/as alumnos/as deberían coñecer. Para eso están as actividades de reforzo e ampliación.

Atención á diversidade nas aulas.

En cada unidade presentaranse actividades que vaian dirixidas a traballar e reforzar os feitos e conceptos, as actividades de interpretación de gráficos, aplicación de técnicas solución de problemas, e integración de coñecementos, aplicación e ampliación. O profesor poderá propoñer a cada alumno aquelas que mellor se adecúen as capacidades, necesidade e intereses. As actividades para organizar os contidos representan unha valiosa axuda para os alumnos con dificultades.

Atención á diversidade nos materiais utilizados.

Deberanse utilizar todos os recursos dispoñibles no centro (métodos audiovisuais, uso da aula de informática, cadernos de actividades, laboratorio, simulacións virtuais, recursos bibliográficos, contactos co entorno, etc.), e tipos de actividades que permitan atender á diversidade do alumnado tendo en conta os intereses, capacidades, ritmos de aprendizaxe e necesidades de todo o alumnado.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

No referido ás medidas de atención á diversidade levaranse a cabo as seguintes:

1. Reforzos Educativos >> para alumnos que amosen dificultades.
2. Atencións individualizadas aos alumnos/as con materias pendentes de cursos anteriores >> Non hai alumnos coa materia de Bioloxía e Xeoloxía pendente de cursos anteriores.

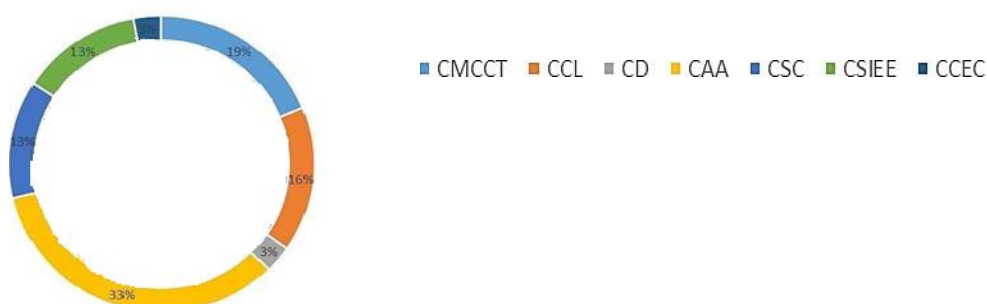
Estas medidas de atención á diversidade faranse constar máis adiante e ao remate do curso na memoria correspondente.

15. Actividades complementarias e extraescolares

Poderanse levar a cabo actividades como charlas divulgativas relacionadas ca bioloxía e a xeoloxía. Visitas a laboratorios de universidades (Facultade de Veterinaria de Lugo) ou ao museo Domus de A Coruña.

16. Perfil competencial.

Para calcular o perfil competencial agrupamos todos os estándares segundo a competencia coa que están relacionados.

17. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

A revisión, avaliación e modificación desta programación didáctica será trimestral. Para levar a cabo ditos procesos teranse en conta os indicadores de logro para a avaliación da programación recollidos nesta programación, así como as conclusións das reunións do departamento.

18. Vinculación entre obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación para Bioloxía e Xeoloxía de 4º ESO.

En 4º ESO o número de horas por semana que lle corresponde á materia de Bioloxía e Xeoloxía é de tres; como orientación faise a seguinte proposta de **secuenciación e temporalización** do curso:

- Primeira avaliación: Bloque 2 “A dinámica da Terra”.
- Segunda avaliación: Bloque 1 “A evolución da vida”.
- Terceira avaliación: Bloque 3 “Ecoloxía e medio ambiente”
O Bloque 4 “Proxecto de investigación, traballarase ao longo de todo o curso.

En canto á **cualificación**, a nota final será a media aritmética de:

- 1) Probas escritas: 70% da nota final, sempre e cando non se obteña unha puntuación inferior a 3,5 puntos en algún exame parcial.
 - 2) Traballo alumno/a na clase e no laboratorio: 10%
 - 3) Proxecto e/ou informe laboratorio: 20%
- Haberá contidos avaliados a través dos proxectos ou das prácticas.

Aquel alumnado que non asista a unha proba escrita, deberá xustificar debidamente a súa ausencia para poder repetir o exame.

No caso de suspender unha avaliación, farase unha recuperación, á volta das vacacións de cada avaliación, excepto na 3ª avaliación, que será en xuño. Estes exames terán como obxectivo acadar o aprobado demostrando os coñecementos mínimos esixibles, calificarase como 5.

A continuación presentase unha táboa na que se relaciona, obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias. Consideraranse estándares **mínimos imprescindibles** os que figuran subliñados na táboa seguinte.

Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	UD	
Bloque 1. A evolución da vida						
<ul style="list-style-type: none">fh	<ul style="list-style-type: none">B1.1. Célula procariota e célula eucariota: relacións evolutivas. Célula animal e célula vexetal: morfoloxía e función.	<ul style="list-style-type: none">B1.1. Determinar as analogías e as diferenzas na estrutura das células procariotas e eucariotas, e interpretar as relacións evolutivas entre elas.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.</u>BXB1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.	<ul style="list-style-type: none">CAACMCCT	5	
				<ul style="list-style-type: none">CDCAA	5	
<ul style="list-style-type: none">fg	<ul style="list-style-type: none">B1.2. Núcleo e ciclo celular.	<ul style="list-style-type: none">B1.2. Identificar o núcleo celular e a súa organización segundo as fases do ciclo celular, a través da observación directa ou indirecta.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.</u>	<ul style="list-style-type: none">CCLCAA	6	
<ul style="list-style-type: none">gf	<ul style="list-style-type: none">B1.3. Cromatina e cromosomas. Cariotipo.	<ul style="list-style-type: none">B1.3. Comparar a estrutura dos cromosomas e da cromatina.	<ul style="list-style-type: none">BXB1.3.1. Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.	<ul style="list-style-type: none">CMCCT	6	
<ul style="list-style-type: none">gfh	<ul style="list-style-type: none">B1.4. Mitose e meiose: principais procesos, importancia e significado biolóxico.	<ul style="list-style-type: none">B1.4. Formular e identificar os principais procesos que teñen lugar na mitose e na meiose, e revisar o seu significado e a súa importancia biolóxica.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.</u>	<ul style="list-style-type: none">CMCCTCAA	6	
<ul style="list-style-type: none">gfh	<ul style="list-style-type: none">B1.5. Ácidos nucleicos: ADN e ARN.	<ul style="list-style-type: none">B1.5. Comparar os tipos e a composición dos ácidos nucleicos, e relacionalos coa súa función.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.</u>	<ul style="list-style-type: none">CAACSIEE	7	
<ul style="list-style-type: none">gh	<ul style="list-style-type: none">B1.6. ADN e xenética molecular. Proceso de replicación do ADN. Concepto de xene.	<ul style="list-style-type: none">B1.6. Relacionar a replicación do ADN coa conservación da información xenética.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.6.1. Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.</u>	<ul style="list-style-type: none">CAA	7	
<ul style="list-style-type: none">gb	<ul style="list-style-type: none">B1.7. Expresión da información xenética. Código xenético.	<ul style="list-style-type: none">B1.7. Comprender e ilustrar como se expresa a información xenética, utilizando o código xenético e resolvendo problemas sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.</u>	<ul style="list-style-type: none">CAACSIEE	8	
<ul style="list-style-type: none">ba	<ul style="list-style-type: none">B1.8. Mutacións. Relacións coa evolución.	<ul style="list-style-type: none">B1.8. Valorar e recoñecer o papel das mutacións na diversidade xenética, e comprender a relación entre mutación e evolución.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.</u>	<ul style="list-style-type: none">CMCCTCAA	8	
<ul style="list-style-type: none">fgh	<ul style="list-style-type: none">B1.9. Herdanza e transmisión de caracteres. Introducción e desenvolvemento das leis de Mendel.B1.10. Base cromosómica da herdanza mendeliana.B1.11. Aplicacións das leis de Mendel.	<ul style="list-style-type: none">B1.9. Formular os principios da xenética mendeliana, aplicando as leis da herdanza na resolución de problemas sinxelos, e recoñecer a base cromosómica das leis de Mendel.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.</u>	<ul style="list-style-type: none">CMCCTCAACCEC	9	
<ul style="list-style-type: none">g	<ul style="list-style-type: none">B1.12. Herdanza do sexo e herdanza ligada ao sexo.	<ul style="list-style-type: none">B1.10. Diferenciar a herdanza do sexo e a ligada ao sexo, e establecer a relación entre elas.	<ul style="list-style-type: none"><u>BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.</u>	<ul style="list-style-type: none">CAACSIEE	10	

Biología e Xeoloxía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	UD
<ul style="list-style-type: none"> a c g m 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Coñecer e identificar algunhas doenzas hereditarias, a súa prevención e o seu alcance social. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC 	10
<ul style="list-style-type: none"> f 	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Técnicas da enxeñaría xenética. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Identificar as técnicas da enxeñaría xenética: ADN recombinante e PCR. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.12.1. <u>Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSIEE 	11
<ul style="list-style-type: none"> g h m 	<ul style="list-style-type: none"> B1.15. Aplicacións da enxeñaría xenética. Biotecnoloxía. Bioética. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Comprender e describir o proceso da clonación. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.13.1. <u>Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE CAA 	11
<ul style="list-style-type: none"> a c g 	<ul style="list-style-type: none"> B1.15. Aplicacións da enxeñaría xenética. Biotecnoloxía. Bioética. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Recoñecer as aplicacións da enxeñaría xenética: organismos modificados xeneticamente (OMX). 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE 	11
<ul style="list-style-type: none"> a c d 	<ul style="list-style-type: none"> B1.15. Aplicacións da enxeñaría xenética. Biotecnoloxía. Bioética. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.15. Valorar e interpretar as aplicacións da tecnoloxía do ADN recombinante na agricultura, na gandaría, no ambiente e na saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC 	11
<ul style="list-style-type: none"> a c g h 	<ul style="list-style-type: none"> B1.16. Orixe e evolución dos seres vivos. Hipóteses sobre a orixe da vida na Terra. B1.17. Teorías da evolución. Feito e mecanismos da evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.16. Coñecer e describir as hipóteses sobre a orixe da vida e as probas da evolución. Comparar lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.16.1. <u>Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA 	12
<ul style="list-style-type: none"> g h 	<ul style="list-style-type: none"> B1.16. Orixe e evolución dos seres vivos. Hipóteses sobre a orixe da vida na Terra. B1.17. Teorías da evolución. Feito e mecanismos da evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.17. Comprender e establecer os mecanismos da evolución destacando a importancia da mutación e a selección. Analizar o debate entre gradualismo, saltacionismo e neutralismo. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.17.1. <u>Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	12
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B1.18. As árbores filoxenéticas no proceso de evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.18. Interpretar árbores filoxenéticas, incluíndo a humana. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.18.1. Interpreta árbores filoxenéticas. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	12
<ul style="list-style-type: none"> g h b 	<ul style="list-style-type: none"> B1.19. Evolución humana: proceso de hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.19. Describir a hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL 	12
Bloque 2. A dinámica da Terra					
<ul style="list-style-type: none"> f g h 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Historia da Terra. Orixe da Terra. Tempo xeolóxico: ideas históricas sobre a idade da Terra. Principios e procedementos que permiten reconstruír a súa historia. Utilización do actualismo como método de interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Recoñecer, compilar e contrastar feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB2.1.1. <u>Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	4

Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	UD
▪ g	▪ B2.1. Historia da Terra. Orixe da Terra. Tempo xeolóxico: ideas históricas sobre a idade da Terra. Principios e procedementos que permiten reconstruír a súa historia. Utilización do actualismo como método de interpretación.	▪ B2.2. Rexistrar e reconstruír algúns dos cambios máis notables da historia da Terra, e asocialos coa súa situación actual.	▪ BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.	▪ CAA ▪ CSIEE	4
▪ g ▪ h	▪ B2.2. Eóns, eras xeolóxicas e períodos xeolóxicos: situación dos acontecementos xeolóxicos e biolóxicos importantes.	▪ B2.3. Categorizar e integrar os procesos xeolóxicos máis importantes da historia da Terra.	▪ BXB2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.	▪ CMCCT	4
▪ f	▪ B2.3. Os fósiles guía e o seu emprego para a datación e o estudo de procesos xeolóxicos.	▪ B2.4. Recoñecer e datar eóns, eras e períodos xeolóxicos, utilizando o coñecemento dos fósiles guía.	▪ BXB2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.	▪ CAA	4
▪ e ▪ f	▪ B2.4. Interpretación de mapas topográficos e realización de perfís topográficos. Interpretación e datación de procesos representados en cortes xeolóxicos.	▪ B2.5. Interpretar cortes xeolóxicos sinxelos e perfís topográficos como procedemento para o estudo dunha zona ou dun terreo.	▪ BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís <u>topográficos</u> .	▪ CMCCT ▪ CCL	3, 4
			▪ BXB2.5.2. <u>Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.</u>	▪ CMCCT	4
▪ g	▪ B2.5. Estrutura e composición da Terra. Modelos xeodinámico e xeoquímico.	▪ B2.6. Comprender e comparar os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	▪ BXB2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	▪ CAA	1
▪ g ▪ f	▪ B2.5. Estrutura e composición da Terra. Modelos xeodinámico e xeoquímico. ▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.7. Combinar o modelo dinámico da estrutura interna da Terra coa teoría da tectónica de placas.	▪ BXB2.7.1. <u>Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.</u>	▪ CAA ▪ CSIEE	1, 2
▪ g	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.8. Recoñecer as evidencias da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	▪ BXB2.8.1. Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	▪ CAA	1, 2
▪ g	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.9. Interpretar algúns fenómenos xeolóxicos asociados ao movemento da litosfera e relacionalos coa súa situación en mapas terrestres. Comprender os fenómenos naturais producidos nos contactos das placas.	▪ BXB2.9.1. <u>Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.</u>	▪ CAA ▪ CMCCT	1
			▪ BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.	▪ CAA	2
▪ g ▪ h	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.10. Explicar a orixe das cordilleiras, os arcos de illas e os oróxenos térmicos.	▪ BXB2.10.1. <u>Identifica as causas dos principais relevos terrestres.</u>	▪ CMCCT	2
▪ g	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.11. Contrastar os tipos de placas litosféricas e asociarlles movementos e consecuencias.	▪ BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.	▪ CAA ▪ CCL	2

Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	UD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Evolución do relevo como resultado da interacción da dinámica externa e interna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Analizar que o relevo, na súa orixe e na súa evolución, é resultado da interacción entre os procesos xeolóxicos internos e externos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	3
Bloque 3. Ecoloxía e medio ambiente					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Compoñentes e estrutura do ecosistema: comunidade e biótomo. Hábitat e nicho ecolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Explicar os conceptos de ecosistema, biótomo, poboación, comunidade, ecotón, hábitat e nicho ecolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.</u> ▪ <u>BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL 	13
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ b ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Factores ambientais e seres vivos. Factores limitantes e adaptacións. Límite de tolerancia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Comparar adaptacións dos seres vivos a diferentes medios, mediante a utilización de exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA 	13
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Factores ambientais e seres vivos. Factores limitantes e adaptacións. Límite de tolerancia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Categorizar os factores ambientais e a súa influencia sobre os seres vivos, e recoñecer o concepto de factor limitante e límite de tolerancia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA 	13
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ f 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Relacións intraespecíficas e interespecíficas. Influencia na regulación dos ecosistemas. ▪ B3.4. Autorregulación do ecosistema, da poboación e da comunidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Identificar as relacións intraespecíficas e interespecíficas como factores de regulación dos ecosistemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT 	13
<ul style="list-style-type: none"> ▪ f ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Relacións tróficas: cadeas e redes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Explicar os conceptos de cadeas e redes tróficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL 	14
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Dinámica do ecosistema. ▪ B3.7. Ciclo da materia e fluxo da enerxía. ▪ B3.8. Pirámides ecolóxicas. ▪ B3.9. Ciclos bioxeoquímicos e sucesións ecolóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Expresar como se produce a transferencia de materia e enerxía ao longo dunha cadea ou rede trófica, e deducir as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC 	14
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Eficiencia ecolóxica e aproveitamento dos recursos alimentarios. Regra do 10 %. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Relacionar as perdas enerxéticas producidas en cada nivel trófico co aproveitamento dos recursos alimentarios do planeta desde un punto de vista sustentable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	14
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Actividade humana e medio ambiente. Impactos e valoración das actividades humanas nos ecosistemas. Consecuencias ambientais do consumo humano de enerxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Contrastar algunhas actuacións humanas sobre diferentes ecosistemas, valorar a súa influencia e argumentar as razóns de certas actuacións individuais e colectivas para evitar a súa deterioración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CCEC 	15

Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	UD
	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Os recursos naturais e os seus tipos. A superpoboación e as súas consecuencias: deforestación, sobreexplotación, incendios, etc. 		<ul style="list-style-type: none"> BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CAA CCL 	15
<ul style="list-style-type: none"> b f 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Os residuos e a súa xestión. Coñecemento de técnicas sinxelas para coñecer o grao de contaminación e depuración ambiental. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Concretar procesos de tratamento de residuos e describir a xestión que dos residuos se fai no seu contorno próximo. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE 	15
<ul style="list-style-type: none"> m c a 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Os residuos e a súa xestión. Coñecemento de técnicas sinxelas para coñecer o grao de contaminación e depuración ambiental. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Contrastar argumentos a favor da recollida selectiva de residuos e a súa repercusión a nivel familiar e social. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA 	15
<ul style="list-style-type: none"> a g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Uso de enerxías renovables como factor fundamental para un desenvolvemento sustentable. Consecuencias ambientais do consumo humano de enerxía. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Asociar a importancia da utilización de enerxías renovables no desenvolvemento sustentable. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL 	15
Bloque 4. Proxecto de investigación					
<ul style="list-style-type: none"> b c e f g 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Planear, aplicar, e integrar as destrezas e as habilidades propias do traballo científico. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CMCCT CSIEE 	1,12, 14, 15
<ul style="list-style-type: none"> b e f g h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Elaborar hipóteses e contrastalas a través da experimentación ou da observación e a argumentación. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL CMCCT 	1, 8, 12, 14,15
<ul style="list-style-type: none"> b e f h o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Artigo científico. Fontes de divulgación científica. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Discriminar e decidir sobre as fontes de información e os métodos empregados para a súa obtención. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL CMCCT CD 	1-15

Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		
				CC	UD
<ul style="list-style-type: none"> a b c d g 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Participar, valorar e respectar o traballo individual e en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC CSIEE 	1-15
<ul style="list-style-type: none"> a b d e g h o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Presentar e defender en público o proxecto de investigación realizado. 	<ul style="list-style-type: none"> BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CD CMCCT 	15
			BXB4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	1-15

ANEXO 01. – Plan Lector do Centro

OBXECTIVOS:

- Promover o hábito de lectura.
- Conseguiir que o alumnado acade o dominio das destrezas básicas da lingua: escoitar, falar, ler e escribir.
- Potenciar o desenvolvemento da comunicación.
- Facilitar que o alumnado descubra as posibilidades que lles ofrece a lectura como fonte de información, fantasía...
- Desenvolver e mellorara capacidade de expresión e de comprensión.
- Contribuír a educación global e integral do alumnado como persoas autónomas.

ACTIVIDADES:

Diarias:

- Lectura comprensiva dun fragmento do libro de texto e das actividades (enunciados e respostas).
- Uso dos dicionarios e atlas dispoñibles para buscar información.

Para isto se dedicará o tempo necesario en cada unidade didáctica e tratarase de que participen tódolos alumnos secuencialmente.

En cada Unidade Didáctica:

- Lectura comprensiva dun texto relacionado coa unidade (científico, divulgativo, literario, xornalístico...).
- Nos traballos e na nosa actividade será preciso indicar as fontes da información.

AVALIACIÓN:

Mediante a observación directa e cunha proba, cada avaliación avaliarase a comprensión lectora e expresión escrita e se rexistrará na ficha persoal do alumnado, dos seguintes aspectos:

- O dominio da práctica e da comprensión lectora.
- A distinción dos distintos tipos de texto.
- Se o alumnado identifica a utilidade da lectura (fonte de información, pracer, aprendizaxe...) Informarase ó titor/a e aos profesores de linguas do progreso ou as incidencias de cada alumno/a para tomar as medidas de reforzo axeitadas.

ANEXO 02. – Tratamento e fomento das TIC

Obxectivos.

- Facilitar a todo o alumnado o acceso as TIC en condicións de igualdade.
- Empregar as tecnoloxías da información e da comunicación para o traballo cotiá.
- Dotar os alumnos de estratexias para saber xestionar a información conseguida das TICs.
- Fomentar o uso da web do centro.

Materiais a utilizar para conseguir os obxectivos:

- Como recurso de apoio, o taboleiro dixital, páxinas web, vídeos de internet...
- Para que o alumnado busque información nas webs, nos xornais, na páxina do ministeriode educación, na consellería de educación.
- Como soporte de actividades realizadas polo profesorado e tamén polo alumnado, poden crear un blog, resolver webquest, etc.
- Uso específico de software: proxecto biosfera (Webquest).
- Uso de animación Flash para o tratamento de diferentes temas.
- Ferramenta para as actividades de reforzo e de ampliación.
- A páxina web do centro (Aula Virtual ou EdixGal) para colgar documentos e para uso do alumnado.

ANEXO 03. – Contribución ao Plan de Convivencia do Centro

Desde o departamento contribuírase ao plan de convivencia prestando especial atención aos seguintes aspectos:

- Fomentar a autonomía e a autoestima.
- Respetto e tolerancia aos demais compoñentes da comunidade educativa.
- Relacionarse co resto da comunidade educativa tendo presente que debemos aceptar o diferente, recoñecer normas e ser dialogantes.
- Participar en distintas actividades en grupo como exposición de traballos, recompilación de información e debates, fomentando a crítica construtiva, tomando decisións e adquirindo compromisos.

En definitiva, potenciaremos todas aquelas accións que encamiñen aos alumnos/as e ao profesorado a lograr unha convivencia responsable, libre, democrática, pacífica, solidaria e sen exclusións de ningún tipo.